

PÁR POZNÁMOK K NÁSTRAHÁM AUDIOVIZUÁLNEHO PREKLADU REALITY SHOW

Marián Kabát

Marián Kabát absolvoval bakalárske štúdium na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. V súčasnosti študuje na Univerzite Komenského v Bratislave odbor Prekladateľstvo a tlmočníctvo anglický jazyk a kultúra – nemecký jazyk a kultúra. Zameriava sa hlavne na teóriu translatológie, umelecký preklad a didaktiku prekladu, ktorej by sa chcel venovať aj počas doktorandského štúdia. V roku 2013 prekladal audiovizuálne diela pre SunRise Studio. Momentálne prekladá pre vydavateľstvo Tatran.

ÚVOD

Audiovizuálny preklad má ako každý iný typ prekladu svoju skupinu žánrov a pri každom z nich na prekladateľa číhajú odlišné nástrahy. V našom príspevku sa budeme venovať len jednému z nich. Ide o novú formu zábavného programu, tzv. reality show, ktorá zachvátila súčasný americký, ale aj slovenský televízny svet a niektoré z týchto show sa dokonca vysielajú v hlavnom vysielacom čase.

V slovenčine pre tento pojem zatiaľ neexistuje ekvivalent, preto v našom príspevku budeme používať anglický názov „reality show“, ktorý sa vyskytuje aj v Slovenskom národnom korpuse.

V predkladanom príspevku sa zameriame na prekladateľské problémy, s ktorými sme sa pri preklade reality show stretli, a ponúkneme vlastné riešenia, ktoré sa nám v čase, kedy sme preklad pre štúdio vyhotovovali, zdali najvhodnejšie. Zameriame sa na audiovizuálne dielo *Whose Wedding Is It Anyway?*, ktoré sa v slovenských televíziách vysielalo pod názvom *Naša svadba*. Pracovať budeme s epizódami 601, 703, 902 a 910.

1 ŠPECIFIKÁ REALITY SHOW

Reality show je žáner televízneho programu, ktorý zobrazuje skutočné udalosti bez scenára a často aj s úplne neznámymi reálnymi osobami. Tento žáner zvyčajne hlavne medziludské drámy a konflikty. Každá show má isté pravidlá výstavby, ktorými sa riadi a ktoré sú pre daný typ programu typické. Napríklad súťažné reality show obsahujú scény, ktoré zobrazujú súťažiacich, ako pred kamerou v uzavretej miestnosti vyjadrujú svoje názory a postoje voči iným zúčastneným.

Tento televízny žáner sa začal rozvíjať začiatkom roku 1991 v Dánsku, no svoj najväčší rozmach zaznamenal koncom deväťdesiatych rokov celosvetovým úspechom reality show *Big Brother*, ktorá sa rozšírila do celého sveta a mnoho krajín odvysielala aj vlastné, lokálne varianty.

Reality show už od začiatku čelí ostrej kritike, namierenej najmä na slovo „reality“, teda skutočnosť, realita. Tvorcovia totiž účinkujúcich privádzajú do takých situácií, v akých by sa v reálnom živote nikdy neocitli. Panujú tiež názory, že scenár je dopredu pripravený a tvorcovia ho v štúdiu podľa potreby zostrihajú. Okrem toho sa neustále vynára otázka, načo nám takéto televízne programy sú. Mnohí diváci sa vyjadrujú, že nemajú žiadnu hodnotu a mnohokrát zobrazujú len primitívnu zábavu a ľudí bažiacich po pozornosti a krátkodobej sláve.

S. Murrayová a L. Ouelletteová reality show tematicky rozdelili na: dokumentárne, súdne programy, súťaže, programy o zlepšení seba samého, programy o prerábaní (nehnuteľností, ale aj seba samých), spoločenské experimenty, skryté kamery a programy o nadprirodzených a paranormálnych javoch (2009, s. 5; vlastný preklad).

V našom príspevku sa zameriame na programy o zlepšení seba samého, v ktorých účinkuje istá osoba alebo skupina osôb odhodlaných niečo vo svojom živote zlepšiť. Formát každej show je približne rovnaký. Tvorcovia najskôr predstavia divákovi nejaký aspekt z ich súčasného, nie práve najideálnejšieho života. Následne sa účinkujúci stretnú s expertom, alebo skupinou expertov, ktorí im navrhnú, ako želaný aspekt života zmeniť. Oni to vyskúšajú a nakoniec si zmenu pochvalujú a väčšinou ospevujú, aký výsledok s pomocou odborníkov a rodiny dosiahli.

Reality show *Whose Wedding Is It Anyway?* sa týchto pravidiel presne drží. Na začiatku tvorcovia divákovi predstavia dva páry, ktorým sa blíži dátum svadby. Keďže celú organizáciu sami nezvládajú, rozhodnú sa o pomoc požiadať odborníka – organizátora alebo organizátorku svadiieb. S pomocou profesionála potom riešia úskalia plánovania svadby – miesto konania, výzdobu a pod., pričom sa nesmie prekročiť vopred stanovený finančný rozpočet na zaplatenie všetkých výdavkov spojených so svadbou. Na konci sa pár vezme a ďakuje organizátorovi za skvelú svadbu.

Z uvedeného opisu vidíme, že v dialógovej listine sa môžu vyskytnúť náz-

vy rôznych kvetín, mená dizajnérov, kultúrno-kontextové výrazy (niektoré páry totiž chcú svadbu v inom štýle – japonskom, indickom a pod.) alebo rozličné odtiene farieb, ktoré môžu audiovizuálnemu prekladateľovi spôsobovať pri preklade ťažkosti. Problém vytvára aj hovorová americká angličtina. Účinkujúci hovoria spontánne, rýchlo, často opakujú rovnaké slová, používajú intenzifikátory cudzieho pôvodu (mega, kilo, super) a niekedy aj množstvo vulgarizmov. Dialógová listina je často nekompletná alebo chybná, keďže, ako sme uviedli, scenár k reality show nejestvuje a do textovej podoby sa prvý raz dostáva až po nakrútení a zostrihaní epizódy.

2 VOICE-OVER AKO JEDNA Z FORIEM DABINGU

Voice-over je typ audiovizuálneho prekladu, počas ktorého je v pozadí so stíšenu hlasitosťou počuť aj hlasy pôvodných hercov, ktoré sú prekryté hlasmi dabingových hercov. Voice-over teda nepodlieha rovnakej kvalitatívnej a kvantitatívnej synchronizácii ako dabing (Želonka, 2013, s. 150).

L. Kozáková v príspevku *Koncepcia audiovizuálneho prekladu* pojem voice-over nepoužíva a nahrádza ho dvoma druhmi audiovizuálneho prekladu – slepý dabingový preklad (rýchlodabing) a preklad hovoreného komentára (2014, s. 155). Prikláňame sa k jej názoru, pretože medzi slepým dabingovým prekladom a prekladom hovoreného komentára alebo televíznym dabingovým prekladom existujú rozdiely. Nakoľko preklad hovoreného komentára sa vzťahuje na dabingový preklad dokumentárnych filmov, budeme sa zaoberať len slepým dabingovým prekladom.

Rýchlodabing a hovorený komentár sa od televízneho dabingu najviac odlišujú tým, že pri nich sa pôvodný hlas hercov v stíšenej podobe ponecháva, kým pri televíznom dabingu nie. Na druhej strane, kým pri hovorenom komentári sa necháva odznieť pôvodný hlas zámerne kvôli autentickejšiemu, pri rýchlodabingu by mal mať preklad rovnakú dĺžku ako originál, čím sa zhoduje s požiadavkami na televízneho dabingu. Tu však z vlastnej praxe môžeme dodať, že na rovnakú dĺžku replík sa nekladie až taký dôraz. Replika by síce nemala byť dlhšia ako originálna, aby si postavy neskákali do reči a neprekrikovali sa, ale môže byť o niečo kratšia. Ideálne je, ak majú repliky rovnakú dĺžku.

3 VYBRANÉ PREKLADATEĽSKÉ PROBLÉMY

V nasledujúcej kapitole predstavíme niekoľko problémov, ktoré sú pre audiovizuálny preklad reality show príznačné a s ktorými sme sa počas našej praxe čas-

to stretli. Najskôr vždy uvedieme ukážku z jednej z vyššie uvedených epizód a následne náš komentár k nej. Potom ponúkneme vlastný preklad s odôvodnením.

Na začiatok je ešte dôležité upozorniť čitateľa, že úryvky, ktoré uvádzame v tabulkách, sa v pôvodnom scenári v tejto forme nenachádzali. Do tabuliek sme ich vložili kvôli prehľadnosti a lepšiemu odlíšeniu od zvyšku textu.

3.1 Hovorový jazyk

<p>Heather Whitney:</p>	<p><i>From the invitations, I really just wanted it to be like, you open it up. And you want to go. You want to be there. That's really pretty. This one's cute. This one's really pretty. I haven't gone slow so you can't see the prices. And this is the same shimmer paper? This is really pretty. I love this one. I really need this one, dad.</i></p>
-----------------------------	--

Takýto spontánny jazyk sa v reality show vyskytuje často. Heather si s otcom a organizátorkou svadby vyberá formu pozvánky na svadbu – papier, tvar, písmo atď. Má pred sebou veľký katalóg, v ktorom si listuje a prezerá jednotlivé pozvánky.

V uvedenom prehovore päťkrát použila slovo „really“ a v podstate každú jednu pozvánku chváli a páči sa jej. Okrem toho môže problematicky pôsobiť aj ukazovacie zámeno „this,“ ktoré sa v origináli opakuje až šesťkrát. Ak prekladateľ nechce divákovi ponúknuť fádny jazyk s množstvom opakovaní, snaží sa ho v slovenčine oživiť. Pracuje so synonymickým slovníkom a kreatívne pristupuje aj k tvoreniu viet.

<p>Heather</p>	<p><i>Pozvánky by som chcela také, že ich len otvoríte a proste tam chcete ísť. Chcete tam byť. Tá je veľmi pekná. Táto je naozaj zlatá. Fakt je skutočne krásna. Prechádzam ich rýchlo, takže nevidno ich ceny. A toto je taký istý lesklý papier? Táto sa mi fakt páči. Túto zbožňujem. Oci, túto naozaj musím mať.</i></p>
----------------	---

V navrhovanom preklade sme slovo „pretty“ prídavnými menami „pekná“, „zlatá“ a „krásna“ či slovesami „páči sa mi“ a „zbožňujem“. Zámeno „this“ sme preložili zámenami „tá“, „táto“, „tento“, „túto“, „toto“, ale aj časticou „fakt“. Výraz „chcete“ sme v druhej vete použili zámerne na zintenzívnenie výpovede.

3.2 Nekompletná dialógová listina

(VO):	<i>Heather's intricate gown by (?) Bride comes with a price tag of around \$2,000.</i>
-------	--

Ako sme už uviedli vyššie, nakoľko reality show nemajú dopredu pripravený scenár, dialógové listiny sa tvoria až po spracovaní celej epizódy, a to tak, že pracovník štúdia epizódu pozorne počúva a prepisuje dialógy. Nakoľko sa však dá predpokladať, že táto osoba nie je dôverne oboznámená s okolnosťami deja, nebude ani úplne presne poznať detaily. Na miestach, kde sa nachádzajú špecifické názvy alebo mená, ktoré nie sú bežne používané, preto vkladá do textu otáznik. Prekladateľ si preto text musí napočúvať z pôvodného audiovizuálneho diela, čo býva v niektorých prípadoch problematické.

V uvedenej ukážke komentátor hovorí o svadobných šatách, ktoré si Heather kúpila. Sú pomenované podľa ich návrhára alebo značky, ktoré nemusia byť vždy anglické, čo prekladateľovi prácu, prirodzene, sťažuje.

Komentár	<i>Hedrine zložité šaty značky Pisiony brajdl sú v cenovej hodnote približne 2000 dolárov.</i>
----------	--

V tomto prípade išlo o svadobné šaty od návrhára Alfreda Angela Piccione. Komentátor však použil len skrátenú podobu, čo nám hľadanie značne skomplikovalo. Z odpočutia sme totiž presne nevedeli, aké slovo hľadať a dopracovali sme sa k nemu až po niekoľkých pokusoch a kombináciách viacerých hlások (Pissiony, Pizziony, Pissione, Pizzione, Picciony, Piccione).

Alternatívnou možnosťou je názov z prekladu vypustiť a danú pasáž obísť a zo všeobecniť, napr. „luxusná značka“ alebo „hodnotná kolekcia.“ V takomto prípade však už dochádza k výrazovému oslabeniu, pretože tieto značky sa v reality show nachádzajú ako vložená reklama a prekladateľ o ne pri vynechaní diváka ukráti.

3.3 Rozdiely medzi obrazom a zvukom

<i>To m y Murphy:</i>	<i>Well, when I met Fiona and Johnny, they wanted something very simple and red was their favorite color. And, um, so it was an easy deal for an Asian theme. For the bouquet she wanted all red accented with blue. And then for the bridesmaid she wanted mango lilies with a deep red rose as well.</i>
---------------------------	--

Tento problém je opäť dôsledkom neexistencie scenára pri nakrúcaní. V uvedenej scéne hovorí Tommy o farbách, v ktorých sa bude niesť svadba i nevestina svadobná kytica. Túto pasáž navrhujeme preložiť nasledovne:

Tommy	<i>Ked' som stretol Fionu a Džonyho, chceli niečo veľmi jednoduché a červená bola ich obľúbená farba. No a, hm, to mi pri ázijskom štýle nerobilo žiadny problém. Kyticu chcela mať celú červenú, a zvýraznenú bielou. A pre svoje družičky chcela oranžovučké lalie a taktiež tmavočervenú ružu.</i>
-------	---

Vidíme, že v preklade sa namiesto modrej nachádza biela farba. To preto, že v pôvodnej dialógovej listine bola chyba. Na obraze totiž vidíme červeno-bielu kyticu a aj z Tommyho úst zaznie „white“ a nie „blue.“

Prekladateľovi v takomto prípade nestačí len na začiatku prekladu pozorne sledovať celé audiovizuálne dielo, musí tak robiť aj počas prekladania a po preložení, počas finálnych úprav. Napokon treba pamätať na jedno z hlavných pravidiel audiovizuálneho prekladu – prekladateľ „za záväzný prirodzene považuje nemenný obraz“ (Kozáková, 2013, s. 55).

3.4 Preklad mier a váh

(VO):	<i>And with no time to order a new gown, Patricia has been struggling to fit her size 8 body into the size 2 dress belonging to the original bridesmaid.</i>
Donnie brown:	<i>Are you a size four?</i>
Patricia:	<i>I'm like a size 8 on a good day. I'm a size 8.</i>

Ak sa v audiovizuálnom diele vyskytnú miery a váhy, odporúčame uprednostniť naturalizačný prístup k prekladu. Preklad veľkostí oblečenia je však trochu špecifickejší problém, pretože na prepočet americkej veľkosti na európsku neexistuje žiadny štandardizovaný prístup. Prekladateľ sa preto musí spoľahnúť na rôzne tabuľky s veľkosťami oblečenia, ktoré sa nachádzajú napríklad aj v obchodoch.

Komentár	<i>Kedže nemajú čas na to, aby objednali nové šaty, Petriša sa musí pokúsiť vtesnať svoje telo veľkosti 36 do šiat s pôvodnou veľkosťou 30.</i>
Donnie	<i>Máte veľkosť 32?</i>
Patricia	<i>Väčšinou mám veľkosť 36. Mám veľkosť 36.</i>

Pri preklade sme zvolili naturalizáciu a na prevod veľkostí sme využili tabuľky s veľkosťami, ktoré sú dostupné aj na internete. Substituovaním mier a váh za naše merné jednotky sme príjemcovi zjednodušili porozumenie a vďaka tomu si dokáže veľkosť jasnejšie predstaviť a lepšie sa vcítiť do danej situácie.

3.5 Nadväznosť epizód

Hostess	<i>But there's a catch. He's agreed to mentor an aspiring event planner. Former whose wedding wild bride.</i>
James Tramondo	<i>Dana. Big D. A N A. I'm traumatized all over again.</i>

Dialóg sa zdá byť jednoduchý, problém nastáva až vtedy, keď James začne hovoriť o nejakej Dane. Tá sa objavila v jednej z predošlých epizód reality show. Prekladateľ ju však nemusí poznať a ani ju nepoznal, pretože na tomto audiovizuálnom diele pracoval s ďalšími prekladateľmi, pričom každému sa z neho ušlo iba niekoľko epizód.

Komentár	<i>Ale je v tom háčik. Súhlasil, že zaučí budúcu organizátorku svadieb a podnikajú. Bývalú divokú nevestu z Našej svadby.</i>
James	<i>Dejna. Slávna Dé.É.Jé.eN.Á. Znovu začínam byť traumatizovaný.</i>

Bez toho, aby sme si našli, v ktorej epizóde sa Dana objavila a aký vzťah má s Jamesom, nebolo možné túto pasáž adekvátne preložiť. Zistili sme, že v 802. časti účinkovala ako nevesta a svadbu jej organizoval James. Mal preto právo byť „traumatizovaný,“ keďže zo skúseností vedel, že spolupráca s ňou nebude jednoduchá.

Niekoľko by mohol namietat, že takáto nadväznosť pre tento typ relácie nie je dôležitá. Sme však toho názoru, že podobne ako v preklade beletrie, aj v audiovizuálnom preklade je potrebné zachovávať odkazy na iné diela alebo ich časti (Agger, 1999, s. 2).

3.6 Kultúrne odkazy

Deirdre Cash	<i>I couldn't get the paper opened. And Jerry Simmons starts, what?</i>
Jerry Simmons	<i>Doing the Jeopardy song.</i>

Tento dialóg obsahuje kultúrnu narážku na „Jeopardy song“. Je to zvučka z obľúbenej americkej televíznej súťaže s rovnakým názvom – Jeopardy, ktorú však v našich končinách diváci pravdepodobne nepoznajú. Súťažiaci dostane odpoveď a na základe odpovedí sa musí dopátrať k tomu, ako znie otázka. Ak ju uhádne, získava určitý počet bodov, ktoré sa na konci súťaže premienia na finančnú sumu.

Keď sa v našom úryvku Deirdre nedarilo otvoriť darček, Jerry si začal vyspevovať zvučku z tejto súťaže a navyše tvorila aj hudobný podmaz tejto scény. Zistiť, z čoho táto pieseň pochádza, nie je vďaka internetu vôbec náročné. No už ťažšie je priblížiť ju slovenskému publiku.

<i>Deirdre</i>	<i>Nevedela som strhnúť papier. A Džery Sajmons začal čo?</i>
<i>Jerry</i>	<i>Pískať si zvučku časomiera.</i>

Slovo „Jeopardy“ v preklade nezachováваме. Inšpirovali sme sa však tým, že táto zvučka sa v súťaži používa ako časomiera, pretože keď dohrá, súťažiaci musí hneď odpovedať, inak nezíska body. Z tohto dôvodu sme sa zvolili slovo „časomiera.“

Nazdávame sa, že akékoľvek pokusy so slovom „Jeopardy“ by v slovenčine nezneli prirodzene a divák by aj tak nepochopil, na čo sa vzťahuje. Na druhej strane, mohli sme skúsiť zameniť túto súťaž za nejakú inú, ktorá je známa aj v slovenskom prostredí, ako napríklad Milionár. Aj táto súťaž mala vlastnú, pre ňu charakteristickú, zvučku. Zvuk nám v tom však zabránil, pretože spomínaná zvučka zo súťaže Jeopardy hrala v podmaze.

ZÁVER

Ako vidíme, preklad reality show do slovenského jazyka so sebou prináša niekoľko problémov. Mnohé súvisia s nedokonalou či nekompletnou pôvodnou dialógovou listinou, ktorá vzniká až po dokončení celej epizódy, alebo s kultúrne špecifických javov, ktoré treba priblížiť cieľovému divákovi.

V našom príspevku sme sa však, prirodzene, nepristavili pri všetkých problémoch, ktoré na prekladateľa pri preklade reality show číhajú. Pri niektorých prekladateľa môže potrápiť odborné, pri iných zas kvetnaté vyjadrovanie alebo vulgarizmy.

Síce sme toho názoru, že reality show nemá vysokú umeleckú hodnotu, mnoho ráz sa vysielala v hlavnom vysielacom čase, a preto by sa k nej prekladateľ mal postaviť zodpovedne. Ak totiž dianie alebo „príbeh“ reality show spoločnosti nijak neprispieje, nech aspoň preklad a jazyk v ňom trošku dvíha úroveň sledovaného programu. Prekladateľ by preto mal dbať na to, aby v preklade zachytil uvoľnený štýl originálu, ale na druhej strane sa vyhol rušivému opakovaniu. Slovenčina má totiž bohaté vyjadrovacie prostriedky a bola by škoda, keby ich prekladateľ nevyužil.

PRAMENE

- Whose Wedding Is It Anyway?*, Serie 6, Episode 1. Style Network, True Entertainment, Lion Television.
- Whose Wedding Is It Anyway?*, Serie 7, Episode 3. Style Network, True Entertainment, Lion Television.
- Whose Wedding Is It Anyway?*, Serie 9, Episode 2. Style Network, True Entertainment, Lion Television.
- Whose Wedding Is It Anyway?*, Serie 9, Episode 10. Style Network, True Entertainment, Lion Television.
- Naša svadba*. 6. séria, 1. časť. Vysielané na WAU TV.
- Naša svadba*. 7. séria, 3. časť. Vysielané na WAU TV.
- Naša svadba*. 9. séria, 2. časť. Vysielané na WAU TV.
- Naša svadba*. 9. séria, 10. časť. Vysielané na WAU TV.

LITERATÚRA

- AGGER, G.: *Intertextuality Revisited: Dialogues and Negotiations in Media Studies*. Canadian Journal of Aesthetics, vol. 4, 1999. Dostupné na: <http://www.uqtr.quebec.ca/AE/vol_4/gunhild.htm>.
- CHIARO, D.: *Issues in audiovisual translation*. In: The Routledge Companion to Translation Studies. USA and Canada : Routledge, 2009, s. 141-165. ISBN 0-203-87945-7.
- Former Whose Wedding Wild Bride*. In: Guide Box. [online]. [cit: 2014-10-27]. Dostupné na: <<http://www.guidebox.com/#!STYLE/Whose-Wedding-Is-It-Anyway?/watch-full-episode/166673/Almost-Audrey-Hepburn-and-Out-of-Touch-In-Texas>>.
- HILL, A.: *Reality TV: Audiences, and Popular Factual Television*. London and New York : Routledge, 2005. ISBN 0-415-26152-X.
- HOCHÉL, B.: *Preklad v dabingu*. In: Preklad ako komunikácia. Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1990, s. 78-83. ISBN 80-220-003-5.
- Jeopardy Song*. In: Jeopardy. [online]. [cit: 2014-10-27]. Dostupné na: <<http://www.jeopardy.com/>>.
- KOZÁKOVÁ, L.: *Nástrahy audiovizuálneho prekladu v seriáli Dr. House*. In: Prekladateľské listy 2. Bratislava : Univerzita Komenského, 2013, s. 54-68. ISBN 978-80-223-3378-8.
- KOZÁKOVÁ, L.: *Koncepcia audiovizuálneho prekladu*. In: Odkaz Antona Popoviča, zakladateľa slovenskej prekladovej školy – pri príležitosti 80. výročia jeho narodenia. Bratislava : AnaPress, 2013, s. 149-158. ISBN 978-80-9711262-2-3.
- MURRAY, S., OUELLETTE, L.: *Reality TV: Remaking Television Culture*. New York : New York University Press, 2009. ISBN 978-0814757345.

- Piccione Bridal*. In: Alfred Angelo. [online]. [cit: 2014-10-27]. Dostupné na: <<http://www.alfredangelo.com/AboutUs>>.
- Slovenské slovníky*. In: Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV. [online]. [cit: 2014-10-27]. Dostupné na: <<http://slovníky.korpus.sk>>.
- VILIKOVSKÝ, J.: *Preklad ako tvorba*. Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1984.
- ŽELONKA, J.: *Špecifika prekladu audiovizuálnych textov: polysemiotický rozmer audiovizuálneho prekladu*. In: Prekladateľské listy 2. Bratislava : Univerzita Komenského, 2013, s. 145-162. ISBN 978-80-223-3378-8.

RESUMÉ

This paper deals with the problems of audiovisual translation of reality shows. In Slovakia, reality shows are dubbed with the voice-over method. This brings with itself several advantages and disadvantages. In this article we cover six major areas of problems that we encountered while translating reality shows: colloquial language, missing passages in the script, differences between the visual and audio elements, translation of measures and weights, reference of some episodes to others and cultural differences. We also try and provide some help for translators who are dealing with the same problems. Yet, it is important to note, that there is not just one solution for one specific problem and that there are other different problems a translator may encounter while translating reality shows.

◆◆◆

Marián Kabát
Sadová 5
900 27 Bernolákovo
marian.m.kabat@gmail.com